

Hällefors *hunden*

Årgång 08 nr 2

Årsmöte i Sandviken

Innehåll

Tidningsredaktionen	2
Styrelsen	2
Ledaren	3
Valpförmedlingen har upphört	5
Vår bästa tid är nu eller?	7
Kassören	9
Protokoll från årsmöte	10
Årsmötet för 2007 i Sandviken ...	13
Jaktprov	14
Ögonlysning	14
Årftliga ögonsjukdomar	16
Sista upprop	22
Hällekryss	23

Älg i sikte?

Styrelsen

Register- Jan-Erik Bjermkvist
hållare Lögdö 4171
Sekreterare 860 33 Bergeforsen
(avelsråd) Tel: 060-80420
epost: jbj.e.bjermkvist@spray.se

Ordföranden Leif Gulin
(avelsråd) Silvägen 7
860 30 Sörberge
Tel: 060-578743
epost: leif.gulin@sca.com

Ledamot: Kent Lindgren
Rödögården 1647
835 92 Krokombro
Tel: 063-34380
epost: kentlindgren@bredband.net

Kassör: Bo Tobiasson
(ledamot) Lärkstigen 11
918 31 Sävar
Tel: 090-508 10
epost: tobiasson.bo@telia.com

Ledamot Jörgen Marcusson
Nybyvägen 4
830 30 Lit
Tel: 0642-510 77
epost: jorgen.marcusson@pp.ephone.se

Ledamot Wåge Lundgrehn
Marsjö Storegård 3
340 12 Annerstad
Tel: 0372-23008
070-5240875
epost: lundgrehn@telia.com

Ledamot Märith Truuts
Ruskemåla gård 306
382 91 Nybro
0481-12112
epost: marit.truuts@halleforshunden.org

epost till alla i styrelsen: styrelse1@halleforshunden.org

Tidningsredaktionen

Då var det dags för ett nytt nummer av vår medlemstidning. Då vi har fått in några hundar med gråstarr så har vi en artikel från Doggy rörande sjukdomen. Till nästa nummer fattar NI pennan och skriver en liten berättelse. Det borde finnas en del intressanta berättelser från höstens jakt att förmedla! Fatta pennan och skriv, skicka resultatet till Jan-Erik eller mig!

/Märith

Jan-Erik Bjermkvist (uppgiftsinsamlare)
Lögdö 4171
860 33 Bergeforsen
Tel: 060-80420
email: jbj.e.bjermkvist@spray.se

Märith Truuts (formgivning)
Ruskemåla gård 306
382 91 Nybro
Tel: 0481-12112
email: marit.truuts@halleforshunden.org

<http://www.halleforshunden.org>

Ledaren

Så är det då dags igen, om några dagar börjar älgjakten i landets nordliga län och som vanligt så är vi som många som med förväntan ser fram emot vad en lång jaktsäsong skall bjuda på.

Bra förberedelser inför en kommande jaktsäsong i form av friska, vältränade hundar och väl skytte tränade jägare brukar vara viktiga komponenter i det som skapar goda förutsättningar för spännande och lyckosamma jakter.

Några av oss har redan provat jaktlyckan, jakten på björn och fågel har ju pågått en kort tid och jag vet att det är många som inleder jaktsäsongen med några dagars jakt efter fågel och/eller björn. Björnjakten är ännu inte så omfattande, men i takt med en växande björnstam så ökar antalet jägare hastigt och den kommer därför att inom ett antal år att vara tämligen allmän.

Ifall jakten på björn huvudsakligen sker i den norra halvan av Sverige så är det precis det motsatta med vildsvinsjakten. Den sker i de södra och mellersta delarna av Sverige och är till sin omfattning tämligen stor. Tillväxttakten av vildsvin är dessutom mycket hög och med en stadig och jämn spridning. Dalarna och Gästrikland utgör för närvarande nordgränsen för utbredningen, en gräns som med all sannolikhet ytterligare kommer att förskjutas upp efter norrlandskusten.

Som ni säkert alla redan känner till så har det under några år pågått en försöksverksamhet med jaktprov på vildsvin med älghundar, administrerad av SÄK och genomförd av Laikaklubben. Parallellt med den pågående provverksamheten har det pågått diskussioner ifall det är lämpligt att både älg och vildsvinsprov skall administreras av SÄK. Frågor som då främst berörs är vilken inverkan vildsvinsproven kan få på aveln av älghundar.

Älgjakten har börjat i norr

Vid SÄK:s årsmöte 2008 i Kungälv föredrogs försöksverksamheten och beslut togs om att vildsvinsprov för älghundar skall ske i SÄK:s regi (fr.o.m.1/10-2008).

Har då ett sådant beslut någon betydelse för hur det framtida avelsurvalet av hällrefors-hundar kommer att bli? Jag tror inte det. Till skillnad mot övriga älghundraser så finns den övervägande andelen hällreforshundar i norra Sverige, d.v.s. i den del av landet där antalet vildsvin är mycket litet och där älg fortsatt kommer att utgöra det helt dominerande vil-tet.

Dessutom anser vi inom rasklubben att hällrefors-hunden även fortsättningsvis skall vara en renodlad älghund och att aveln skall vara inriktad på att stärka dessa egenskaper.

En avel som är fokuserad på att utveckla hundarnas jaktförmåga innebär också att avelsdjuren måste vara friska och inte behäftade med ärftliga fel som kan inverka menligt på jaktförmågan. Exempel på ett sådant fel är hd av graden C och sämre och alla hällrefors-hundar som används i avel måste också därför vara röntgade innan parning.

Sedan rasgodkännandet år 2000 har ett mindre antal hundar blivit ögonlysta och av dessa fick 5st.diagnosen katarakt (grå starr) varav 3st. bedömdes kunna vara ärftliga (2st.katarakt total och 1st.katarakt bp). Antalet konstaterade fall är lågt men med tanke på hur liten rasens avelsbas är så har klubbens styrelse beslutat att alla hundar som brukas i avel tills vidare skall vara ögonlysta.

Den 14-15 mars 2009 kommer SÄK att arrangera en exteriördomarkonferens utanför Sundsvall. SÄK vill därför ha vår hjälp med fotografier av både utmärkta och dåliga hundar

Vid ett flertal tillfällen har vi därför under det senaste året uppmanat ägare till hällrefors-hundar att sända bilder på sina hundar till Jan-Erik (duger också med någon av oss andra i styrelsen). Bilderna skall visa hunden i profil samt gärna också viktiga detaljer och det skall vara hundar som både bättre och sämre motsvarar rastypen.

Det finns ännu lite tid kvar för att skicka in bilder. Urval och vidarebefordran av lämpligt material till SÄK kommer att ske i månads-skiftet september/oktober.

Men nu känner jag att det är dags att lägga undan pennan. Jaktnerven börjar göra sig rejält påmind både hos mig själv och min hund och det är dags att packa säcken. Framför oss ligger nu en lång rad av trevliga och spännande jakt dagar och jag hoppas att det också är något som gäller alla er andra.

Till er som inte är så skrockfulla önskar jag som vanligt **GOD JAKT** och till alla er andra säger jag **SKITJAKT PÅ ER.**

Leif

Johan kom hem och var aldeles blöt
- Men Johan varför är du så blöt frågar
mamma
- Vi lekte hund och jag var stolpen

Valpförmedlingen har upphört

Klubben har sedan senare delen av 90-talet formellt bedrivit valpförmedling. Funktionen har dock praktiskt funnits längre än så. Det har varit ett bra sätt för klubben att medverka till att personer med rätt förutsättningar får chansen att köpa en hälleforsvalp.

Det är inte ett helt igenom tacksamt uppdrag. Det största problemet är att köparna inte är i närheten av att begripa hur litet utbudet av valpar är. Det är inte många som kan ta in att det inte föds mer än ca 50-60 valpar per år. Av dessa är de flesta borttingande innan valpförmedlingen kontaktas av uppfödaren. Många kullar säljs utan att valpförmedlingen kontaktas och det är ju helt i sin ordning, har man hittat genomgående bra köpare finns det ingen anledning att kontakta oss. Vissa år har jag inte placerat ut mer än ca 10 valpar. De som ringer och vill köpa en valp tror att det ser ut ungefär som bland jämt- och gråhunda-

rna, det är bara att ringa vilken tid på året som helst och köpa en valp. Vissa, som inte omedelbart fått en valp eller löfte om att få en så snart det funnits någon tillgänglig, har tagit det lite personligt, de har kanske trott att deras lämplighet ifrågasatts. Så är det inte, det kan alla som vill se, refererat till den numerära tillväxten i rasen. Detta känns onekligen lite onödigt.

Det har trots detta varit en ganska trevlig uppgift. Sett till antalet valpar som blivit förmedlade under de år klubben haft uppgiften har det dock blivit mycket lite valpar förmedlade i förhållande till antalet timmar i telefonen. Många och långa trevliga samtal från intressanta och duktiga älgjägare och hundkarlar, och en hel del inte lika intressanta samtal från personer som inte insett att de inte har de förutsättningar som behövs för att jaga in en älghund. Jag refererar då endast till vilken tillgång de har till tillräckligt stora marker, älg tillgång och antalet jakt dagar.

Det räcker inte att vara söt, mamma och pappa måste vara meriterade också!

Nu råder det dock andra tider för uppfödarna till hälleforshundar. Sedan vi blev godkänd ras hos SSK och börjat gå jaktprov med hälleforshundarna har vi hamnat på samma spelplan som de övriga älghundraserna. Valpköparna har tillgång till internet och söker uppgifter på föräldradjuren. De kan på ett tillräckligt tillförlitligt sätt läsa sig till hundarnas jaktliga kapacitet. Hälleforshundarnas jaktprovresultat är jämfört med övriga raser fullt godkända. De är dock inte bättre, vilket skulle kunna motivera att vänta länge på en valp. Har man inte ett längre eller ett särdeles gott förhållande till hälleforshundarna kommer man snart fram till att det är mycket enklare att få tag i en valp med lika goda förutsättningar att bli en god älghund bland andra raser. Åtminstone sett ur perspektivet väntetid. Hur många vill eller har tålamod att vänta kanske två år innan man erbjuds att köpa en valp som man anser tillräckligt intressant?

Till följd av detta har efterfrågan på hälleforshundar minskat. Detta kan flera uppfödare säkert intyga. Har man inte en tik som är jaktprovsmärkerad så är det inte helt lätt att få valparna sålda vid 8 veckors ålder. Uppfödarna kan definitivt inte välja och vraka bland valpköparna. Tikarna är det som det alltid varit när det gäller älghundar lite trögare att bli av med. Marknaden styr försäljningen när föräldradjuren är varudeklarerade med jaktprov. Tidigare dög det med hörsägen eller det faktum att det var en hälleforshundare för att få alla valparna sålda direkt. De har alltid haft ett jaktligt gott rykte. Dagens förhållande är positivt för hälleforshundarna. Vi ska fortsätta på den inslagna linjen, kvalitet framför kvantitet. Det blir ju mycket enklare att verka efter den idén när det inte finns utrymme på marknaden för uppfödning utan varudeklaration. Det räcker inte längre med att avelsdjuren gått bra på utställning och är både skötsamma inomhus och snälla med barnen.

Jag hoppas att rasen kommer att ta ytterligare ett steg framåt beträffande antalet jaktprovsmärkerade individer. Speciellt bland tikarna, det är där vi starkast bygger framtidens utveckling för hälleforshundarna. Uppfödarna skall använda bra avelsdjur och placera valparna hos köpare med de rätta förutsättningarna. Tyvärr har jag noterat att generellt sett har jägarna med de bästa jaktliga förutsättningarna nästan alltid hanhundar. Traditionen spelar här till en stor del in, men visst är det så att det är mycket störande för de jägare som skjuter merparten av sin tilldelning i september att sitta på pass med en löptik hemma i hundgården. Har man gjort det en höst kanske man är botad sen, jag vet inte, jag har aldrig suttit där. Jag vill dock uppmana Er med mycket goda förutsättningar att jaga in en älghund som avser att ha mer än en hund i hundgården att överväga att köpa en tik. Vi behöver Er att utvärdera tikarnas jaktliga status.

Nu vill jag önska Er alla en lyckosam höst i skogen. Varje framgång som Ni åstadkommer gör mig glad. Det tillför rasen som vi gemensamt arbetar för något bra. Vi ska fortsätta att vara prestigelösa och glädjas för varandras framgångar. Tillsammans bygger vi rasens framtid, och jag har under tiden som valpförmedlare lärt känna många personer som ger mig en stark tro på rasens framtid.

Lit 18 augusti 2008

Jörgen Marcusson.

Vår bästa tid är nu eller?

Under den vårvintern så sitter många och tänker på föregående höst men även hösten som skall komma. Alla inbitna jägare räknar ned precis så som barn gör inför julafton.

Det som jag sitter och tänker på är detta: har vi, som många säger aldrig haft så bra älg-hundar som nu? Jag har tittat igenom jykce-data, ett program som man kan köpa genom Svenska Älghundsklubben. Detta program är, enligt mitt tycke, det mest kompletta program som finns för att söka fram både fördelar och nackdelar hos våra hundar.

Du kan söka reda på vad som helst egentligen, vilken position hunden har på stånds-kallet o.s.v. Det jag har tittat mycket på under senare tid är hur hög pristagarprocent vi egentligen har på våra hundar. Jag har tittat på varje år sedan 1998 och det är väldigt små differenser. Varje år hamnar den slutliga pristagarprocenten på runt 20 %. Detta betyder att 2 hundar av 10 tar pris på jaktprov, det är ju inte så glimrande eller hur? Vi ska då komma ihåg att vi numera går prov hela januari, något vi börjat med på senare år. Vad som slår mig är att vi kanske inte fått bättre älghundar när vi väger in olika faktorer. Jag menar att en längre provsäsong, bättre pejlar och fyrhjulsdrevna bilar är tre saker som rimligtvis påverkar provresultaten. Så i slutändan så kanske vi inte har fått så bra hundar på senare "år utan vi kanske bara använder förfinade hjälpmedel så som GPS-pejlar och andra fina prylar.

Pejlens betydelse

Den ständiga diskussionen om pejlens betydelse har varit en het potatis ända sen den tilläts. Och den i samband med att använda

bilen för att leta reda på hunden tror inte jag är någon lysande kombination. Jaktprovets ändamål är, förutom att utvärdera våra hundars egenskaper som ett underlag för avelsarbetet, att jaktegenskaperna anpassas till de tidsenliga jakt- och viltvårds-förhållanden som råder vilket talar för att vi bör premiera effektiva, samarbetsvilliga och lydiga hundar.

Att tillåta användning av bil och pejll under jaktprov kan gynna överdrivet vidsökta, lång-jagade och självständiga individer med uppenbara brister i samarbetet och därmed mindre effektiva som jakthundar, dock med mera tävlingsanpassade egenskaper. Många gånger så tycker jag att det ser ut på det här viset: Man släpper hunden, går något hundratal meter, väntar x antal minuter och sedan plockas pejlen fram. Det är naturligtvis en GPS pejll som förmligen skriker "tillbaka till bilen och åk 9 km bort för där står hunden." Jag tycker att alltför många hundar är okontaktbara och försvinner för att hittas alltför långt bort.

Det här är ett exempel tagit ur 2007 års prov berättelser. "söker i turer om 3-7 min i utmärkt tempo. Inkallning u.a. 08.55 **upptag i spår** 400m. Vi ser spår efter ett ensamt vuxet djur som hunden förföljer. 10.45 **så finner vi hunden i fast stånd 8 km bort.** 10.52 tyst. 10.55 tar hunden kontakt. 10.58 stånd. 12.33 skottillfälle på stor tjur. 12.35 misslyckad inkallning, stötning, sken. 12.37 fast stånd 300 m. 13.08 gångstånd. 13.11 fast stånd. 13.14-13.25 gångstånd därefter några glesa skall. 13.29 fast stånd på tjuren + en mindre älg. Provet avslutas med misslyckad inkallning. I en kraftledningsgata ser vi hunden förfölja 3 äl-

gar. 83-86 skall/min med mkt bra hörbarhet.” Det här provet är ett första pris på 70,5 poäng.

Jag har tagit detta prov som ett exempel och inte för att peka ut den enskilda hunden. Ett jaktprov ska i mitt tycke kunna liknas som en jakttag, man ska kunna släppa hunden på ett mindre område en ett landskap för att kunna skjuta en älg. Det grundläggande vid löshundsjakt efter älg är att hunden skall ställa älgen och skälla ståndskall på den så att den kan skjutas (givetvis på den egna marken) men det finns ju hundar som envist följer efter älgen och förr eller senare (inom den egna marken?) stannar älgen så att de kan få skälla på den. Det skulle vara intressant att veta hur bra dessa hundar klarat ett prov före pejlens dagar.

Moment 7

I våra jaktprovregler så fungerar det så att om hunden följt efter älg i 30 min innan den återkommer så är det 10 poäng. Följer den 1 timme så är det 10 poäng och följer den i 5 tim så är det 10 poäng. För att lyckas i praktisk jakt så vill jag se de som har marker där man kan säga att följa efter i 5 tim kan sägas vara bra. Jag vill även påpeka att jag inte har något mot att hundar har mycket jakt. Men då vill jag ha sund jakt. Står de och skäller så tycker jag att det är en sak, men när man måste ha en snål dieselbil för att man ska tordas släppa älgunden så tycker jag att det är fel. Ett överdrivet förföljande är ingen eftersträvsvärd egenskap för praktisk jakt, vilket också borde återspeglas i jaktprovsreglerna, som ju är instrumentet för att utvärdera våra hundars egenskaper till underlag för det fortsatta avelsarbetet och som därför bör styra mot ett balanserat förföljande och en säker återkomst till husse.

Moment 5

Det momentet är förmågan att ställa älgen i upptaget. Det är nog det viktigaste momentet i våra provregler och det är lika viktigt i Skåne som i Norrbotten. Jag tror inte man kan trycka på nog många gånger för att vi ska förstå hur viktigt moment 5 är. Jag har även roat mig med att titta på hur många hundar som får 10 poäng på moment 5 d.v.s. hur bra hunden är att ställa älgen på upptagsplatsen.

Jag tittade på i en länsklubb och där var det under **aug-sept 7 %** av startande hundar som fick 10 poäng på moment 5. I samma länsklubb så var det under **januari 21 %** som hade 10poäng på moment 5 och det är ju en väsentlig skillnad. Kan det vara denna markanta skillnad som gör att fler och fler väljer att starta sina hundar senare på säsongen? Många bra hundar startas naturligtvis inte på jaktprov, det är jag medveten om men jag anser också om att många hundar som anmäls till jaktprov inte skulle vara där heller om ni förstår vad jag menar.

Jag undrar en sak: avlar vi verkligen på rätt egenskaper och hur ärftliga är egenskaperna egentligen? Jag tror inte det finns någon snabb lösning på hur man skall få till den perfekta ståndhunden men ett är säkert, vi måste sätta ned foten och tänka efter hur vi vill ha våra älghundar framåt. Vi har i många år avlat fram mer och mer jakt och det är inget fel utan nu har väldigt många hundar jakt så det kokar i dem. Jag sticker ut hakan och säger att många hundar skulle försvinna från provverksamheten, om de inte fick använda bil och pejl under provtiden. Att säga att pejlen ska användas restriktivt förstår jag är omöjligt med varg och dylikt i vårt land. Men många hundar skulle man inte kunna släppa på ett prov om man inte hade tillgång till bil,

det är jag övertygad om. Jag vill bara förtydliga att jag tycker vi har bra hundar men vi får inte bli för självgoda och tycka att vi aldrig haft så bra hundar som nu utan vi måste fundera på hur våra hundar ska kunna bli ännu bättre. Personligen så tycker jag att vi måste lägga ned mer vikt på mom. 5 och verkligen trycka på det när vi avlar. Samt att vi kanske måste tillåta bilåknigen i samband med prov endast när provtiden är slut då skulle det försvinna många hundar som är O-kontaktbara och överdrivna i många moment.

Detta är skrivet bara som funderingar som man har på våren då man som sagt funderar mycket. Kom ihåg att det är mina funderingar och jag har inga lösningar utan jag ville bara delge en del av mina funderingar vad det gäller dagens älghundar.

Mvh

Kent Hansson

Förmåga att ställa älg i upptaget, det kanske viktigaste momentet?

Kassören

Hej igen alla medlemmar.

Vi har några medlemsartiklar till försäljning just nu finns det bara kepsar och tidigare årgångar av tidningen kvar att köpa.

Skicka pengarna på vårt PG 830 48 78-5 och skriv på talongen vad ni vill ha.

Jag vill också påminna att ni måste anmäla eventuella adressändringar till mig!

Bosse

Årsstämma i Hälleforshundklubben

Tid: Lördagen den 24 maj 2008 kl 13.00.

Plats: Östersund

Närvarande: Sammanlagt 21 personer.

Ordförande hälsade välkommen.

- § 1. Beslöts att röstning i första hand skulle ske genom handuppräkning.
- § 2. Till mötesordförande valdes Kerstin Boman
- § 3. Anmälades att Märit Truuts utsetts till stämmosekreterare.
- § 4. Till justeringsmän och tillika rösträknare valdes Jan Boman och Leif Holmberg
- § 5. Beslöts att samtliga har närvarorätt och klubbmedlemmar har yttranderätt
- § 6. Fastställdes att årsmötet var stadgeenligt utlyst.
- § 7. Utskickad dagordning antogs. Med tillägget att övriga frågor läggs in i mötet
- § 8. Styrelsens verksamhetsberättelse samt årsbokslut upplästes och godkändes. Revisorernas berättelse upplästes och godkändes.
- § 9. Beslöts att fastställa årsbokslutet
- § 10. Styrelsen redogjorde för de uppdrag årsmötet i Boliden givit styrelsen. Önskemål om ett diskussionsforum på webben, ett helt fritt diskussionsforum anser styrelsen vara olämpligt på grund av risken för pajkastning. Om ett forum ska finnas måste inläggen granskas och filtreras. Årsmötet ifrågasatte om ett forum skulle tillföra rasen något. Styrelsen låter frågan om diskussionsforum vara öppen och hänvisar tillsvidare till frågespalten.
- § 11. Styrelsen beviljades full ansvarsfrihet för det gångna verksamhetsåret.
- § 12. A: Beslöts att godkänna styrelsens verksamhetsplan
B: Beslöts att godkänna styrelsens rambudgetförslag
C: Beslöts att godkänna oförändrade avgifter

§ 13. I tur att avgå var ordinarie ledamöterna Jan-Erik Bjermkvist, Wåge Lundgren och Märit Truuts. Samtliga omvaldes

Leif Gulin omvaldes till ordförande i Hälleforshundklubbens styrelse.

Styrelsens utseende för 2008:

Leif Gulin, ordf (omval 1år)

Jan-Erik Bjermkvist, sekreterare (omval 2 år)

Bo Tobiasson, kassör (1 år kvar)

Kent Lindgren, ledamot (1 år kvar)

Wåge Lundgrehn, ledamot (omval 2 år)

Jörgen Marcusson, ledamot (1 år kvar)

Märit Truuts, ledamot (omval 2 år)

§ 14. Omval av revisorerna Assar Karlsson och Kerstin Boman. Omval av revisorsuppleant Ingemar Vesterlund samt nyval av revisorsuppleant Ulrika Eriksson.

§ 15. Till valberedningen omvaldes Thord Norlén, Anders Hagman och Richard Gradin. Anders Hagman utsågs till att vara sammankallande.

§ 16. Beslut om omedelbar justering av punkterna 13-15

§ 17. Inga motioner hade inkommit.

Kassören i samspråk med årsmötesdeltagare

§ 18. Under övriga frågor behandlades förslag och information

Det finns ett önskemål att man ska kunna kontakta andra medlemmar på ett enkelt sätt, till exempel via en epostadress eller att registrerade medlemmar presenteras på webben. Klubben kommer inte lägga upp några medlemmar på webben utan deras medgivande dock kan en grupperpostadress skapas dit de som önskar kan ansluta sig.

Önskemål finns att man ska, via webben, kunna anmäla sitt intresse för valpinköp.

Styrelsen föreslog att klubben ska förlänga den öppna stamboken med ytterligare 5 år. Den nuvarande stamboken stängs 2010 och ansökan bö göras under sensomma ren/hösten. Årsmötet var positivt till förslaget.

Jörgen redovisade resultatet av unghundsgranskningen.

- Hundarna har ett kort sök och är förarbundna (försvinner ej)
- Hundarna har lätt att ställa älg
- Förföljandet är fullt tillräckligt
- De flesta har för få jakttillfällen (5-15 ggr) det borde vara minst 25 släpp första hösten

Unghundsgranskningen ska ge en bild av jaktförmågan. Vårt mål är att våra hundar skall ha en hög jaktlig lägsta nivå.

Leif G informerade om klubbens avelsstrategi och vilka uppsatta mål som vi fokuserar på. Bl.a diskuterades behovet av att ögonlysa hundar som kommer att brukas i avel. Detta med tanke på att det rapporterats om hundar som drabbats av katarakt (gråstarr) i tidig ålder.

§ 19. Mötet avslutades av ordförande Leif Gulin som tackade för visat intresse.

Vid protokollet:

Märit Truuts

- Har din hustru någon hemhjälp?

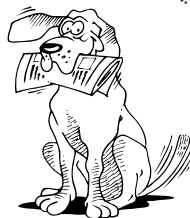
- Javisst!

- Hur mycket betalar hon för det?

- Betalar och betalar. Jag har då aldrig fått ett öre!

- Jag hörde att du hade gjort dig av med en massa onösig fett på rekordtid. Hur bar du dig åt?

- Jag slängde ut gubben!

Årsmötet för 2007 i Sandviken

Den 24/5 i Sandviken strax söder om Östersund var det dags igen för ett nytt årsmöte, det fjortonde årsmötet i Hälleklubbens historia.

En viss rutin har smugit sig på oss efter alla dessa år så vi kan eventuellt känna att det är lite lugnare och inte fullt lika allvarligt. Sen kan jag anse att det var trevligare, mer gemenskap och vi-känsla när vi hade våra mönstrings utställningar för enbart hällefors-hundar i klubbens regi.

Leif och jag åkte vår vana trogen upp dagen före årsmötet, denna gång till Sandviken. När vi kom fram var redan styrelsemedlemmarna Märnit och Anders på plats. Det fikades och morgondagens möte gick igenom, senare på kvällen dök hälleforshundägare från Hede upp med hundar och under trevliga former diskuterades det "Hälleforsare".

Åtta hälleforshundar förevisades på utställning under nästa dag, vilket får sägas vara OK eftersom rasen är så pass liten.

Senare på dagen, kl 13:00 var det dags för årsmötet vilket 21 av våra medlemmar deltog i. Årsmötet rullade smidigt och styrelsen tog tillfället i akt för att understryka vikten av en seriös avel för att på sikt kunna få en sund och funktionsduglig älghund.

Efter mötet inmundigades middag och vi kunde prata Hälleforsare med våra bordsgrannar. Alla, åtminstone de flesta av oss hade stora förhoppningar på sina hundar inför årets kommande älgjakt.

Mötesdeltagare

Jaktprov

De flesta valpköpare är väldigt noga med att köpa valp efter bra och välmeriterade hundar och det är väl rätt.

Men sen gäller det att avelsvärdera den hund man köpt efter de välmeriterade hundarna med prov och utställning. Om man tagit en kull efter en meriterad tik då vill man om man är seriös att avkomman skall provas för att ev få bevis för att aveln fungerar och att man kan ta fler kullar.

Har man fått köpa en valp efter en meriterad tik där tikägaren seriöst lagt ner både mycket tid och pengar. För att ta fram tiken till pristagare eller champion då kan man tycka att valpköparen kan ställa upp och gå prov med hunden. Men proven på avkomma efter omeriterade hundar är lika viktig eller viktigare för att bredda avelsbasen.

Jag har studerat rasen under några år och ser att Hälleforsaren är mycket jaktlig. Med höga poäng speciellt i moment 5 ståndskall på upptagsplatsen det kanske viktigaste momentet. I nu läget matchar Hälleforsaren de stora raserna i pristagarprocent. Kan vi sen få ut fler individer på prov och speciellt tikar då tror jag på sikt kunna öka pristagarprocenten ytterligare.

Ögonlysning

Hälleforshundklubbens styrelse har, efter rekommendation av klubbens avelsråd, beslutat att alla hälleforshundar som används i avel skall vara ögonlysta före parning (gäller tills vidare). För avelsrådets godkännande av parning gäller nedanstående bedömningar

I en så pass liten ras är det ännu viktigare att få fram fler meriterade hundar för att få så bred avelsbas som möjligt. Och därmed kunna begränsa aveln på omeriterade hundar.

Men sen kan även vissa omeriterade hundar vara intressant ändå för att bredda avelsbasen. Om man tittar på ex jämthundens ungtiklista där unga meriterade tikar med meriterade syskon och föräldrar ingår, så har de fler meriterade avkommor än tikar som inte platsar i listan. Om du har en hund som skäller en 1/2 timme eller mer ganska regelbundet!

ANMÄL OCH GÅ PROV!

Alla meriterade hundar är viktiga! Sen om provet skulle misslyckas har man ändå samma hund med sig hem. De flesta älghunds stjärnor har också gått nollor!

KOM TILL START MED HÄLLEFORSAREN DET ÄR DEN VÄRD!

Bo Bergqvist

Jämthunds ägare och nybliven Hälleforshund ägare

Katarakt

Katarakt eller grå starr innebär en grumling i ögats lins. Den veterinär som ögonlyser noterar i ögonintyget om denne anser att katarakten är ärftlig, icke ärftlig eller om ärftligheten inte kan bedömas vid

undersökningstillfället. Resultatet införs i SKK:s (Svenska Kennelklubbens) databas, och visas i Hunddata.

Total katarakt

Hela linsen är grumlig och ögat kan i bästa fall endast skilja mellan ljus och mörker. Sjukdomen kan förekomma på ett eller båda ögonen och kan drabba även unga hundar. I de fall då båda ögonen drabbats är hunden att betrakta som blind. Total katarakt bedöms som ärftlig utom i de fall där det finns uppenbara förvärvade förändringar, t ex skada. Arvsgången är okänd. Hund med noteringen ”katarakt total” ska **inte** användas i avel. Föräldrar och syskon med ”ögon u a” (utan anmärkning) kan användas i avel. Om hunden har noteringen ”katarakt total, icke ärftlig” finns inget avelshinder.

Bakre polär katarakt (katarakt BP)

En grumling i bakre delen av linsen som kan orsaka synnedsättning. Katarakten har ett typiskt utseende och läge i linsen. Det finns misstanke om samband mellan bakre polär och total katarakt, d v s att hundar som haft det förstnämnda efter hand har utvecklat total katarakt. Bakre polär katarakt är ärftlig. Arvsgången anses vara dominant med ofullständig penetrans. Hund med noteringen ”katarakt BP” ska **inte** användas i avel. Föräldrar och syskon med ”ögon u a” kan användas i avel

Främre y-sömskatarakt

Små grumlingar i främre delen av linsen som ökar i antal och storlek med åldern. Främre y-sömskatarakt bedöms vara ärftlig. I de undersökningar som gjorts hos flatcoated retriever anses att synen inte påverkas eller

endast påverkas i ringa omfattning. De resultat som framkommit i studie av flatcoated retriever anses tills vidare vara giltiga för övriga raser. Främre y-sömskatarakt anses, trots att den är ärftlig, inte vara så allvarlig att den ensam ska diskvalificera hunden från avel. Hund med främre y-sömskatarakt ska endast paras med hund som är ögonlyst och inte har någon form av katarakt.

Övrig partiell katarakt (katarakt ÖP)

Alla övriga former av katarakt. De kan ha varierande storlek och läge i linsen. Vissa av dessa katarakter är harmlösa medan andra kan vara allvarliga. Ögonveterinären noterar om katarakten kan anses vara ärftlig, icke ärftlig eller om ärftlighet inte kan bedömas vid undersökningstillfället. Denna notering finns på ögonprotokollet men kan inte visas i SKK Hunddata. En ändring av diagnosen för katarakt ÖP som bedömts vara icke ärftlig infördes 2007 så att den ska synas tydligt i Hunddata. Om katarakten bedöms som icke ärftlig blir diagnosen ”icke ärftlig katarakt”. Om katarakten bedöms som ärftlig blir diagnosen ”katarakt ÖP”. Om ärftlighet inte kan bedömas vid undersökningen blir diagnosen också ”katarakt ÖP”. Ny bedömning kan då göras efter ½-1 år. Hund med noteringen ”katarakt ÖP” ska **inte** användas i avel. Hund med noteringen ”icke ärftlig katarakt” kan användas i avel, men bör endast paras med hund som inte har katarakt.

- Gillar din hund barn?
- Nja, sådär. Han föredrar hundmat!!

Ärftliga ögonsjukdomar hos hund.

Artikel från nr 2/04 av Doggy Rapport. Artikeln är skriven av Berit Wallin Håkanson

Del 1: Linsen

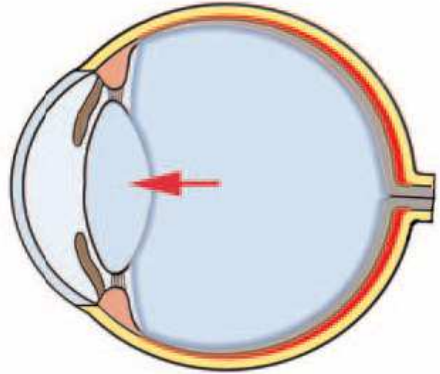
I detta nummer av Doggy-Rapport börjar en serie om ärftliga ögonsjukdomar hos hundar. Veterinär BERIT WALLIN HÅKANSON kommer att berätta om olika ögon diagnoser som registreras i Svenska Kennelklubbens centrala register. För varje diagnos kommer hon dels att redogöra för sjukdomen, dels berätta om dess följder för hunden som avelsdjur. Hon förklarar också hur den kan påverka en hunds synförmåga. I detta nummer handlar det om förändringar i ögats lins: katarakt och linsluxation. Med ordet ”ögonlysare” i texten nedan menas en veterinär som kan diagnostisera ärftligt betingade ögonsjukdomar hos hund och katt. Det finns cirka 25 sådana veterinärer i Sverige. Tillsammans utgör vi den svenska Ögonpanelen.

1. Katarakt

Med katarakt menas en grumling i ögats lins. Ordet härleds från grekiskans katarrhaki som betyder rusande vatten eller vattenfall. Man talar ju om floden Nilens katarakter som har vitt, störtande flöde. Orden katarakt och grå starr är synonyma och alltså utbytbara. Katarakt kan vara ärftlig eller förvärvad eller en kombination av båda delarna. Här kommer endast katarakter som har eller misstänks ha ärftlig bakgrund att beskrivas.

1a Total katarakt

Ögats lins har till uppgift att bryta ljuset så att det uppstår en skarp bild på näthinnan (figur 1). Jämför med hur linserna i en kamera fokuserar bilden på filmen. Om linsen är grum-

Figur 1 Ett normalt öga i genomskärning. Pilen pekar på linsen. Linsen hålls på plats av tunna trådar.

lig blir bilden suddig. En mycket liten katarakt påverkar inte synen. En större och tätare katarakt kan göra en del av synfältet diffust. I sämsta fall är hela linsen grumlig (total katarakt) och då kan ögat bara skilja mellan ljus och mörker (figur 2). Den som har total katarakt i båda ögonen är funktionellt blind. En valp kan födas med total katarakt. Den går in i saker, är snubblig och fumlig och samspelar inte normalt med de andra valparna. Den kan

Figur 2. Ett öga med total katarakt. I pupillen, som normalt är svart, ses den grumliga linsen. Ögat är blindt. Foto: Berit Wallin Håkanson.

även vara passiv och/eller gå längs väggarna. Hundar med medfödd katarakt har ofta flera olika missbildningar i sina ögon. Om någon valp i kullen har katarakt bör alla syskonen ögonlysas före försäljning. En hund med total katarakt får inte användas i avel. Eftersom arvs gången för total katarakt är okänd påverkas däremot inte eventuell avel på syskonen. Det finns inte heller något som hindrar att man avlar vidare på föräldrarna men andra kombinationer bör väljas. Om en tik eller hane lämnat valp med katarakt i mer än en kombination avråds från fortsatt avel med den hunden. Undantag från det som sagts ovan om avel kan gälla för vissa raser där man inom rasklubben kommit överens om en mer omfattande avelspolicy. SKK:s centrala register innehåller bara en liten del av de hundar som utvecklar total katarakt. Det beror på att diagnosen kan ställas av många andra veterinärer än ögonlysare, varför inte alla fall rapporteras till SKK. Total katarakt är inte alltid ärftlig utan kan även vara förvärvad. Förvärvad katarakt kan nästan alltid skiljas från de ärftliga varianterna vid ögonlysning. En vanlig orsak till förvärvad katarakt är sockersjuka, diabetes mellitus. Över 75 procent av hundar med sockersjuka utvecklar katarakt inom ett år efter diagnosen. Total katarakt kan även förekomma som följsjukdom till olika skador och inflammationer, som en följd av andra sjukdomar och som en utveckling av bakre polkatarakt (se nedan).

Figur 3a. En liten bakre polkatarakt. Hundens ser normalt. b-e. Olika varianter av mer omfattande bakre polkatarakt som alla kan påverka synen.

Total katarakt hos hund kan opereras med mycket gott resultat.

1b Bakre polkatarakt

Bakre polkatarakt är en variant av katarakt med typiskt utseende och läge i linsen (figur 3a-e). Grumlingen sitter mitt i bakre linsbarken, i den bakre polen. Bakre polkatarakt förekommer särskilt ofta hos spaniel- och retriever-

fig 3b

fig 3c

fig 3d

fig 3e

raserna och i enstaka fall även inom andra raser. Denna katarakts strategiska placering i linsen gör att synen kan påverkas, i vissa fall mycket påtagligt. Exempel på sådana katarakter ses på figur 3, särskilt bilderna d och e. I skarp ljus, när pupillen är liten, ser hunden dåligt eftersom nästan hela bilden täcks av katarakten. Hos hundar som studerar himlen för att markera fallande fågel är ett sådant synfel ett avsevärt hinder i arbetet. Förmågan att uppfatta själva fallet finns ofta kvar men synskärpan försämras. Hunden ser *att* något föll men inte *vad* och *var*. En studie av golden retriever visade att hos var sjätte hund med bakre polkatarakt var synen så nedsatt att inte bara hunden utan även ägaren märkte det. I en hel del fall blev den bakre polkatarakten större med åren. Min personliga erfarenhet är att det stämmer även för andra raser.

En hund med bakre polkatarakt som används för praktisk jakt kan fungera något sämre än normalt och detta kan bli mer tydligt varefter åren går. Diagnosen bakre polkatarakt ställs vid ögonlysning. Förändringen upptäcks ofta vid ett till ett par års ålder men den kan dyka upp både tidigare och senare. Den tidigt debuterande varianten sprider sig mer och blir större än den sena. En hund med bakre polkatarakt *får* formellt men *bör inte* användas i avel. Eftersom arvs gången för bakre polkatarakt är okänd påverkas däremot inte aveln på syskonen. Det finns inte heller något hinder mot att avla vidare på föräldrarna eller på redan befintlig avkomma. Andra kombinationer än den som gav valp med katarakt bör i så fall övervägas. Fortsatt avel är tveksam på en hund som lämnat valp(ar) med bakre polkatarakt i flera olika parningar.

Det finns, förutom den ibland nedsatta funktionen, ännu ett starkt skäl för att avstå från avel på hund med bakre polkatarakt. Studier

tyder på ett genetiskt samband mellan total katarakt och bakre polkatarakt. Fynd vid operation av hundar med total katarakt tyder också på att vissa av dem utvecklas från en bakre polkatarakt.

1c Främre y-sömskatarakt

Med katarakt menas som tidigare nämnts varje typ av grumling i ögats lins, större eller mindre. Vissa katarakter är mycket små och de behöver därför inte påverka synförmågan. Det är inte bara en katarakts storlek som avgör effekten på synen utan även kataraktens läge i linsen. Främre y-sömskatarakt har både en liten omfattning och ett ”fördelaktigt” läge i linsen. Det gör att synen påverkas obetyd-

Figur 4. En vanlig utveckling av främre y-sömskatarakt. a. Vid 4 års ålder.

Figur 4b. Vid 5 år.

Figur 4c. Vid 6 år.

Figur 4d. Vid 8 år. Ingen av dessa påverkar synen.

ligt under hundens arbetsföra år (figur 4a-d). Främre y-sömskatarakt utgörs av en eller flera grumlingar i de främre delarna av ögats lins. Linsfibrerna möts normalt framtill i linsen i en nästan osynlig, y-formad i detta område som främre y-sömskatarakt utvecklas. Katarakten syns vid undersökning med spaltlampa som en eller flera små pärlformade grumlingar. En ärftlig bakgrund misstänks för främre y-sömskatarakt (se nedan). Den kan uppträda i alla raser men ses särskilt hos hundar av spaniel- och retrieverraserna. Den ras som har flest fall är flat coated retriever. I den rasen har man följt hundar med främre y-sömskatarakt genom åren. Det som redovisas nedan gäller för flat coated retriever men allt tyder på att förhållandena är desamma i andra raser. Därför är det rimligt att bedöma alla hundar med främre y-sömskatarakt på samma sätt oberoende av ras.

För hundar som ögonlyses kontinuerligt är medeldebutåldern för y-sömskatarakt cirka fyra år. Men den kan även uppträda hos både yngre och äldre hundar. Vid första tillfället kan man se enstaka grumlingar i y-sömmarna. Med åren kommer allt flera sådana grumlingar och till sist kan linserna ha ett litet ”pärlband” av katarakter i främre linsbarken. Genom att iaktta hundar i arbete har man bedömt att just den främre y-sömskatarakten inte påverkar synen märkbart. Man har inte heller sett att

någon hund med främre y-sömskatarakt utvecklat total katarakt och förlorat synen som gammal.

Kataraktens placering i ögats optiska system är sådan att förlusten av synfält inte blir så stor. Dessutom komponeras vår bild av världen av intryck från båda ögonen. Bilden sätts samman i syncentrum i hjärnan. Vid förlust av synfält i det ena ögat fyller hjärnan de blinda fälten med bilder från det andra ögat. Rasklubben har studerat härstamningar hos flat coated retriever med främre y-sömskatarakt och funnit en familjär förekomst. Det betyder att det finns en ärftlig bakgrund. Arvsgången är däremot inte fastställd. Situationen vid främre y-sömskatarakt i andra raser stämmer bra med den hos flat coated retriever.

Diagnosen får en särskild kod i Svenska Kennelklubbens dataregister och rasklubben tar hänsyn till den i avelsarbetet. För flat coated retriever gäller att hund med främre y-sömskatarakt får användas i avel. Dock avråds från att para två sådana hundar med varandra. Man säger även att valpar efter förälder med främre y-sömskatarakt bör ögonlysas som unga, medelålders och gamla. Dessutom gäller att alla avelshundar bör vara ögonlysta inom ett år före parning, gärna så nära inpå parningen som möjligt. Samma inskränkningar rekommenderas tills vidare även för hundar av alla andra raser. I enstaka fall bör vissa hundar med främre y-sömskatarakt uteslutas från avel. Det gäller om katarakten debuterar mycket tidigt och/eller har otypiskt utseende och/eller har ovanligt stor omfattning.

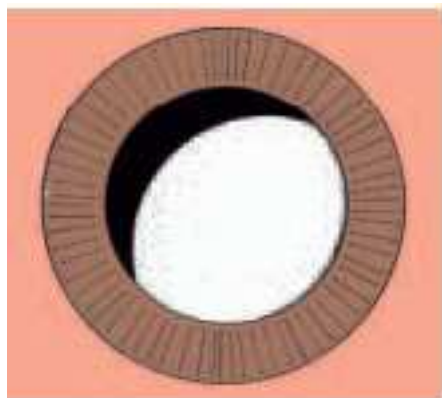
1d Övrig partiell katarakt

I denna grupp finns alla de katarakter som inte stämmer in på någon av de tre beskrivningarna ovan. De allra flesta övriga partiella

katarakter är harmlösa och utgör inget avelshinder. Men det förekommer även mer elakartade varianter. En del är förstadier till total katarakt. Andra är katarakter som man av erfarenhet vet kan komma att påverka synen och ha ett ärftligt inslag. Det senare gäller vissa rasbundna typer. En ögonlysare har utbildning att känna igen dessa varianter.

2 Linsluxation

Linsluxation innebär att linsen lossnar ur sin upphängning och lämnar sitt normala läge (figur 5). Sjukdomen förekommer framför allt hos de mindre terrierraserna och har där en ärftlig komponent. Den ärftliga varianten förekommer även hos exempelvis volpino italiano och shar pei. Linsluxation kan även uppträda som följsjukdom till andra ögon-

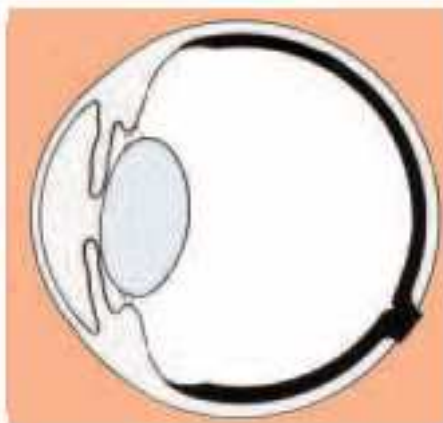

Figur 5. Linsluxation. Den mörka halvmånen visar att linsen glidit nedåt.

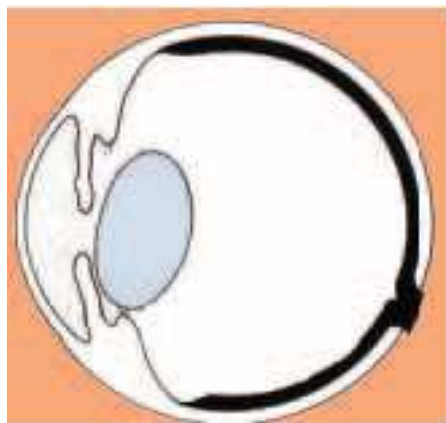
sjukdomar, framför allt vid glaukom (grön starr). En ögonlysare kan oftast skilja mellan ärftliga och förvärvade varianter av linsluxation.

Linsluxation uppträder när de spännband som håller linsen på plats i ögat först sviktar och sedan efter hand brister. Normalt stöds linsen av glaskroppen vilken har en konsis-

tens som gelé. När linsen börjar lossna ligger den först kvar på sin plats men när fler och fler linstrådar går av börjar den röra sig alltmer. Så småningom ”skvalpar” den fram och tillbaka mot glaskroppen (figur 6a). Glaskroppen förlorar då sin fasthet och blir flytande. Linsen förlorar stödet bakåt och börjar luta allt brantare för att till sist falla inåt och bakåt (figur 6b).

Figur 6a. Linsens upphängningstrådar börjar gå av.

Figur 6b. Linsen börjar luta bakåt.

Figur 6c. Linsen ligger helt lös i ögat.

Till slut ligger den helt nere på ögats botten (figur 6c). När linsen lämnat sin plats får ögat kraftigt nedsatt syn. I olyckliga fall kan linsen istället röra sig framåt och hamna framtill i ögat. Om det inträffar

uppträder snabbt allvarliga och smärtsamma symtom. Linsluxation kan upptäckas vid ögonlysning långt innan den ger symtom som ägaren själv kan upptäcka. Medeldebütåldern vid ögonlysning är cirka fyra år. Ofta drabbas båda ögonen samtidigt eller med kort

mellanrum. Linsluxation förekommer lika ofta hos tikar som hos hanar. Den ärftliga varianten nedärvs recessivt autosomalt. Det innebär att två friska föräldrar kan lämna valpar med linsluxation. Friska hundar av båda könen kan vara anlagsbärare. En hund med ärftlig linsluxation skall inte själv användas i avel. Hundens föräldrar ska heller inte användas vidare eftersom båda är anlagsbärare. Inskränkningar gäller även för eventuellt redan lämnad avkomma och för kullsyskonen.

Alla avkommor till en hund med linsluxation är anlagsbärare. Något eller några av syskonen kan vid närmare undersökning visa sig ha sjukdomen och även de helt friska syskonen är med 67 procents sannolikhet anlagsbärare. En hund med linsluxation kan opereras. Den sjuka linsen tas då bort och kan i vissa fall ersättas med en konstgjord lens.

Berit Wallin Håkanson

BERIT WALLIN HÅKANSSON är veterinär ögonspecialist med särskilt inriktning på de ärftliga ögonsjukdomarna. Hon arbetar vid Regiondjursjukhuset Strömsholm.

- Enligt mina erfarenheter tål kvinnor smärta betydligt bättre än män.
- Jasså, är ni läkare?
- Nej, skoförsäljare

Hörde du vad som hände Lasse? Han var ute i köket när hans fru drämde till honom i skallen med stekpannan!
- Vilken sjuk värld vi lever i. Vad tusan hade han i köket att göra?

Sista upprop

Den 14-15 mars 2009 kommer Svenska Älghundklubben att hålla en exteriördomarkonferans i Sundsvall.

Det raskompodium som varit gällande för hälleforshundarna sedan år 2002 kommer då att omarbetas. För att SÄK på ett bra sätt skall kunna genomföra bearbetningen och upprätta det nya raskompodiumet behöver de vår hjälp med framtagna fotografier på hundar av utmärkt, mycket god, god, godtagbara och ej godtagbara typer.

Även bilder på detaljer som domarna bör notera. Det kan vara detaljer som är utmärkta eller sådant som är direkt felaktigt. Det är viktigt att vi som äger och brukar hälleforshundar bidrar med ett korrekt och varierat bildmaterial till SÄK. Bilder kan sändas eller mailas till Jan-Erik Bjermkvist så fort som möjligt!

/Leif

Gör som Stig Andersson har gjort skicka in bilder på din hund!

*Bilder på krutow, reg.nr AS53279/2005 född 19/7
2005 Ägare: Stig Andersson Säffle*

*Huvud och
bakvinkel*

Hällekruss

Hällekruss	Kan få C	Silver	Sitter vakt	Först	Distrikt i Yorkshire	Ar mörk i rösten	Kväve	500	Kvicksilver Aluminiumsalt		Underhålla	Kallt H ₂ O	Fot-skydd
Stad i norr									Svin buske				
Kan få starr				Vrål Hymn			Kör i Stockholm	Smila Väte		Brie Eng. hjört			
Flour		Tillhör grupp 5									Be-tyg	Växt i Tequila	
Trampdyna								Blixt och dunder		Ryskt ja		Kan ge valp bibeldam	
Hake	Ej vår	PC-spel Flicka					Bäck		Med- dela				
Påli- tlig						Ritsat	Svavel		ytvidd				
tal- lära							Jod			Bakdel	Itu		Dagen ...
	Späck	Dela		För- tära	Rut Strid		Känd gås färsk					Svor- dom	
br- odd			hedern U						På fot- bollsplan Cesium				Trick
Mothåll										B	Hasta	I Kalmar FF	
28/4					Mycket få	Börda	Kroat- granne Neon						
Ur- moder				El- bolag Uran				50		Pojke i sång			
Smör- blomma									Spasm				

Skicka ifyllt kryss, eller kopia, senast 2 måna- Namn: _____
der efter tidningens utgivning till:

Märtrit Truuts, Adress: _____

Ruskemåla gård 306, 382 91 Nybro

Hällekruss	Månad	Oden	Lie S	Byrå	sprit Björner	Egget O	skald P	s	skälet olj	FM	Lika R	Färjhe R	sko B	traggin Å
Finns i denne tidning	J	A	K	T	P	R	O	V	S	R	E	S	U	L
gam	A	S	Ä	T	A	R	E	Pojke Sälja it	T	I	M	Rike So	S	T
Tvårsid	N	A	R	Kväve	N	Trist Ofreda	T	R	Ä	K	I	G	13/2	A
Kampala- land	U	G	A	N	D	A	Sams Träckla	E	N	S	Trädfot Har egg	R	O	T
Guld	A	U	Å i Haland	Trimmad Fruset	A	N	S	A	D	Bräk Mor	K	I	V	Bestri- der
R- idd a	O	R	D	N	I	N	G	Y	De ger egg	H	Ö	N	S	E
Jod	I	Kallt Påskrif	I	S	Ogen- sjuk- däm	R	Hård Syakt Id	P	U	M	I	Teck- nas	Estri- aden	E
Vär- dämna	27/11 späck	A	S	T	R	I	D	Kväve N	Spilla PC	V	R	A	K	
V	I	T	S	I	P	P	A	Dagens dugbet Vek	D	D	Arne Typ	I	R	A
Kommun	S	T	A	D	Fotdel	A	Kallum Märr	K	Blom- ma	A	S	T	E	R
Engelskt 10	T	E	N	Vate	H	Träd Smila	A	L	Dasse 90km/h	T	O	A	N	Ton
Erste- intim	E	S	Hurd	H	Ä	L	L	E	F	O	R	S	A	R
Skida	Ä	R	T	A	Känd Hyland	L	E	N	N	Ä	R	T	Neon	N

Lösning

Korsord 08 nr 1

- Följande vinnare lottades fram:
 1:a pris Marie Nilsson Norrtälje
 2:a pris Kristin Danielsson Storuman
 3:e pris Gerd Söderström Svärdsjö
 Priserna har skickats i somras

Tillsvidare får första pristagaren ett glas-
 pris och andra, samt tredje-pristagaren
 får något enklare pris.

Fem smålänningar på årsmöte i Jämtland

*Hälleforshundklubben
Lärkstigen 11, 918 31 Sävar*

<http://www.halleforshunden.org>